

Ljubljanski ZVON

Leposloven in znanstven list.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarija 1889.

Leto IX.

List iz kronike Zajčke.

Legenda.

Slavni svetec v blaženstvu nebeškem,
Kartuzjancev oče, sveti Bruno!
Ki rodil si nas v dolini pusti,
Tam v Šartréški nas rodil dolini;
Ki razgrinjaš i nad nami plašč svoj,
Zbranimi tu v samostanu Zajčkem:
Ne zaméri, oče, ne zaméri,
Da ti sin tvoj, stari Marijófil —
Kloštrov tvojih bivši prej nadzornik,
A zdaj prior v domu tém nevredni —
Piše danes v kroniko té vrste,
Pergamenu da izroča zgodbo,
Zgodbo, ki bo žalila te morda.

Trideset je let že palo v večnost,
Trideset od tistih dób lét dolgih!
Dan jesenski bil je tópel, krasen,
Ko priromam tu pred klošter Zajčki,
Razoglav pred samostan priromam.
Palico sem potno držal v desni,
A v levici sveti rožni venec.
Tik pred cerkvoj obstojí mi noga.
Prag prestopim, v cerkvi sem prekrasni.
Hiša božja prazna, osaméla!
V refektórij grem; tam bodo bratje.
Na stežaj so vrata vánj odprta,
Od obeda še šibé se mize,
A v dvorani ni je duše žive!
Po hodnikih samcat stopam dolgih,
Prazna céla vsaka, vse je tiho,
Le korakov mojih jék se sliši;

Med zidovjem čudno to odméva!
S stén obrazi gledajo me resni,
Radovédno váme zró podobe:
Slike stare priorjev pokojnih,
Slike stare dobrotnikov Zajčkih.
Grôza skoro me obide rahla.
Sám ne vém, kak dolgo tod sem blódlil:
Stoj, pri tléh, tam v koridoru temnem
Vrata najdem le na pól priprta,
Iz dvorane govor, hrum in petje!
Tihotapim k durim tém po prstih,
Slušam, slušam — to rečí so divne!
Hrum potihne, čuj, glas visok póje:

»Iz raznih krajev, časov
Do stropa knjig leží,
A jaz med vsemi ljubim
Tam zvezek poezij.«

»Kaj sta Horác in Píndar?
Kaj Sappho in Ovíd!
Tam v mojo knjigo višji
Pesniški duh je vlít!

»Če sladka me vsebina
Zanése pod nebó,
Še jaz bi menda ódo
Zapél tačas lehkó!« ...

Aj, očetje so v — biblijotéki?!
Čul sem že o učenjakih Zajčkih ...
Torej res! ...

Brat drug že se oglašá:

»A moj folijánt je tam stari!
Iž njega rad čítam vsegdár;
Čas létnico zglódal mu davno,
Pozábil že se je — tiskár.«

»Če pisca ideje globôke
Premišljam do pôzne noči,
Vsa čuda priroda mi jasno
Razgrne tačas pred očmi! ...

Bás resnôben zdaj za tém zapôje,
Da dvorana vsa bobni od jeka
In zidovje nad menoj se trese:

»Resnice že dolgo sem ískal zamán,
Premétal neštete sem liste;
V tej knjižnici našel pa zdaj še vsak dan
V vsch knjigah resnice sem čiste!« ...

Tu veselo zazvenčé kozarci!
Odprem vrata, vstopim in pozdravim:
»Mementote mori!« ...

Klet prekrasna!
Klet prostrana me objame hladna!
A v sredini sodov velikanskih
Tu sedijo patres kartuzjanci
Okrog mize hrastove ogromne;
Čašo v roki vsak drži pencčo ...
»Bratje dragi, dominus vobiscum!

Tukaj torej knjižnica je vaša? —
Po ukazu strogem iz Chartreuse-a
Prišel k vam je brat vaš Marijófil,
Da pregleda samostan vaš Zajčki,
Da napredek vídi v učenosti,
Ki izvira v knjižnici vam totie« ...

S težkim srcem pisal té sem vrste,
S težkim srcem to beležil zgodbo.
Ti Spasitelj križani na pultu,
Ti na steni, Mater Dolorosa!
Vidva sta mi priči, kak nerado
Teklo danes mi peró je gósje.
Ali grešni mènih Marijófil,
Ki osível je pišóč to knjigo,
Kroniko o samostanu Zajčkem,
On ni mogel in ni smel drugače!
Kajti res je res. Resnico sámó
Vselej píši vestni zgodovinar!
Ne na levo gledaj, ne na desno,
Kaj vrstníki porekó, ne baraj!
Kaj potomci porekó, ne maraj! —
In zató ne bodeš pač zaméril,
Da je pisal sin tvoj Marijófil
V knjigo toto danes zgodbo čudno,
Ki vršila se je v Zajcu lépem,
Ko smo šteli leto. tisoč petsto
Šestdeset in štiri še po Kristu —,
Oh, saj vém, da bodeš mi odpústil,
V slavi rajski, oče Bruno! Amen.

Gorázd.

Madrigali.

1.

Na skalni breg je mórje me zaneslo,
Razbita je ljubezni moje barka,
Zdrobljeni jámbori so nje in véslo ...
Život sem góli rešil — ali v nago
Življenje moje upanja ni žarka,
Le kës rosí mi lice z grénko srago.
Kakó je lep bil svet mi, ko sem ljubil,
Kakó bil blag je, mil mi — nične sanje!
Ko sem prebudil se in vse izgubil,
Grohoče divje še se — klevetánje!

2.

Osamljena kot Filoktét si, duša,
Odjádrali so, kar ti jih je v rôdi,
In silnih bôlij vzdih le mórje sluša —
Za svojo zvezdo vsak po zemlji hodi,
Pustí sobrata v zdvoja temni nôči,
Če v kratke slè objem ga sreča vodi:
Vetrovom tuje upanje izróči,
Srcé, zaupaj samosvoji móči!

Ranko.

